

Sommer J.J., malarz, nieznan z imienia, wym. w księgach adresowych jako malarz zamieszkały w Gdańsku przy Pfefferstadt 21 w 1858.

Pałubicki J., *Artyści i rzemieślnicy artyst. Gdańska, Prus Królewskich oraz Warmii epoki nowożytnej. Skorowidz kwerendalny*, Gd. 2019.

M. Mielnik

Sommer (Somer) Martin (Merten), stolarz lub snycerz. W aktach gdańskiego cechu stolarzy, snycerzy i skrzyniarzy został wymieniony jako czeladnik 10 VIII 1568 oraz w 1570.

Pałubicki J., *Artyści i rzemieślnicy artyst. Gdańska, Prus Królewskich oraz Warmii epoki nowożytnej. Skorowidz kwerendalny*, Gd. 2019.

AP Gdańsk, rkps 300,C/1771: *Cech stolarzy i snycerzy 1555-1617. Księga mistrzów*, k. 38v, 39.

J. Pałubicki

Sommer Michael, malarz gdański, ur. 1631 Gdańsk, zm. 1709 Żuławka. Obywatelstwo gdańskie uzyskał 26 II 1693 jako malarz (przyopuszczalnie na terenie Starego Miasta). Będąc uczniem, wyruszył na wymaganą wędrowkę prawdopodobnie w 1686. Chęć uzyskania mistrzostwa w cechu zadeklarował 15 X 1691; pracę próbną *Grosz czynszowy* wykonał pod nadzorem Philippa Sauerlanda starszego, a mistrzowską u Johanna Georga Schmidta. 5 V 1692 został przyjęty do grona mistrzów. Jego uczniem był Friedrich Bredenfeldt. Prawdopodobnie w kadencji 1708/09 pełnił funkcję starszego cechu, a w kadencji 1707/08 kompana cechu.

Pałubicki J., *Malarze gdańscy. Malarze, szklarze, rysownicy i rytownicy w okresie nowożytnym w gdańskich materiałach archiw.*, Gd. 2009. t. 2. – Tenże, *Artyści i rzemieślnicy artyst. Gdańska, Prus Królewskich oraz Warmii epoki nowożytnej. Skorowidz kwerendalny*, Gd. 2019.

AP Gdańsk, rkps 300 C/613: *Das Grosse Meister Buch ... Der Maler, und Conterfayer... 1612-1776*, s. 149, 153, 174, 388, 420. – Bibl. Gdańska PAN, rkps Ms 2490: *Nachlass Bertling. Exzerpte zur Geschichte der Dazniger Gewerke; Danziger Künstler*.

M. Mielnik

Sommerstein Lejzor (Leizor), snycerz, czynny w Tarnopolu. Na PWK we Lwowie w 1894 eksponował „obraz kościelny do noszenia w procesjach” i listwy na ramy.

Kat. PWK we Lwowie..., wyd. 2, Lw. 1894, s. 183, 185. – Burger J., *Galiczyjska księga adresowa*, Lw. 1896, s. 309.

J. Biriulow

Songen patrz **Sovgin**.

Songin, litograf, wg Wiktora Gomulickiego „cudzoziemiec, może Anglik” (nazwisko to spotykane jest jednak wśród szlachty litewskiej), który w jednej z trzech „najpierwszych” litografii, działających między 1818 a 1830 w Warszawie wykonał kompozycję przedstawiającą Zuzannę i starców, podpisaną „The Seducers” (ryc. dzisiaj nieznaną).

[Gomulicki W.], *Litografie pol. najpierwsze*, [w:] Gloger Z., *Encyklopedia staropolska*, t. 3, W. 1902, s. 149.

U.M.

Sonnewend Stefan Czesław, malarz, rysownik, karykaturzysta, grafik, animator życia artyst., ur. 13 VII 1885 Poznań, zm. 19 IX 1939 Dubno (Wołyń; obecnie Ukraina); syn Józefa, malarza lakiernika, i Józefy z Wierkiewiczów; żona od 1917 z Olgą z Sonnewendów, z którą miał dzieci: Jadwigę i Tadeusza; wnuk S., Piotr Sonnewend (ur. 1953) jest rysownikiem, grafikiem, scenografem, performerem i pedagogiem. Ojciec S. – jako „niepożądany cudzoziemiec” („lästiger Ausländer”) – zmuszony nakazem cesarskim opuścić 11 XI 1885 Poznań, przeniósł się wraz z rodziną do Wiednia. Tam S. przez 7 l. uczęszczał do pol. szkoły ludowej, następnie uczył się w gimnazjum realnym i Staatsgewerbeschule (Państw. Szkole Przemysłowej), z których kolejno rezygnował, po czym w wieku 14 l. wstąpił do Graphische Lehr- und Versuchsanstalt w Wiedniu, odbywając trzyletnią naukę teorii i praktyki w zakresie grafiki, rysunku, kreślarstwa i malarstwa. Otrzymał odznaczenia i stypendium księżnej Marii Lubomirskiej, a Karol Lanckoroński zakupił pierwsze prace artysty. W 1901 przeniósł się do Krakowa,